

наданні можливості студенту самостійного придбання фахових компетенцій в процесі вирішення практичних завдань або проблем, що вимагають інтеграції знань з різних наочних областей. Ця технологія передбачає сукупність дослідних, пошукових, проблемних методів, творчих за своєю суттю.

Таким чином, самостійна робота – необхідна складова освітнього процесу. Вона сприяє формуванню інтелектуальних та творчих якостей, які необхідні майбутньому фахівцеві, виховує потребу постійного поповнення своїх знань, сприяє розвитку працелюбності, прагнення до самоосвіти, організованості й ініціативи.

УДК 378.147

О.М. Филипенко, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Підвищення якості вважається однією з найбільш актуальних проблем, що стоять перед системою сучасної освіти.

Рішення цього завдання прямо пов'язане з підготовкою кваліфікованих кадрів для ринкової економіки. Сьогодні найважливішими вимогами ринку праці є здатність до системного мислення, до інноваційної діяльності, уміння трансформувати інформацію в нові знання й знаходити їм практичне застосування.

У зв'язку із цим зростає роль вузів у підготовці й випуску висококваліфікованих фахівців, здатних до професійної мобільності. Необхідне переосмислення основних функцій системи освіти з урахуванням нових вимог, що впливають із логіки розвитку ринкових відносин, беручи до уваги соціально-економічні зміни, пов'язані зі становленням економіки, заснованої на знаннях.

Говорячи про сучасний контекстний супровід освітньої діяльності студентів в оволодінні системними, інструментальними, соціально-особистісними й спеціальними знаннями, уміннями, варто виділити компетентісний підхід. Основна концепція компетентісного підходу – зсув акцентів із сукупності знань на здатності виконувати певні функції, використовуючи знання. А це веде до зміни кінцевої мети освіти випускника – з обсягу засвоєних знань на сформовані компетенції. Компетентність стала розумітися як характеристика успішності навчання, а компетенції – як мети навчального процесу. Це дозволить по-новому розглядати якість освітнього процесу у ВНЗ.

Аналіз світових тенденцій у вищій освіті дозволяє говорити, що компетентнісний підхід стає домінуючим, перетворюється в концептуальну основу стратегії в освітній сфері. Найважливішим фактором визнання компетентнісного підходу є перенесення акцентів від змісту до результатів, від знань до розвитку особистості.

Прийняття компетентності як нового об'єкта формування й оцінювання в освітньому процесі гостро ставить дослідницькі завдання, пов'язані як з виявленням особливостей компетентності як об'єкта, так і зі знаходженням адекватних методичних процедур формування висококваліфікованого й конкурентоспроможного фахівця.

Компетентнісний підхід у вищій освіті – методологічний напрямок системно-процесного підходу до змісту підготовки фахівців, в основі якого лежать категорії «компетентність», «компетенція».

Запропоноване в європейському проєкті TUNING «...поняття компетенцій включає **знання й розуміння** (теоретичне знання академічної галузі, здатність знати й розуміти), **знання як діяти** (практичне й оперативне застосування знань до конкретних ситуацій), **знання як бути** (цінності як невід'ємна частина способу сприйняття й життя з іншими в соціальному контексті)». Поняття «компетенція» включає не тільки когнітивну й операційно-технологічну складові, але й мотиваційну, етичну, соціальну, поведінкову сторони (результати освіти, знання, уміння, систему ціннісних орієнтацій). У формуванні компетенції вирішальну роль відіграє не тільки зміст освіти, але також і освітнє середовище вищих навчальних закладів, організація освітнього процесу, освітні технології, включаючи самостійну роботу студентів тощо. Треба підкреслити узагальнений, інтегральний характер поняття «компетенція» стосовно понять «знання», «уміння», «навички».

Єврокомісія виділяє 8 ключових компетенцій: компетенція в галузі рідної мови; компетенція в сфері іноземних мов; математична та фундаментальна природничо-наукова та технічна компетенції; комп'ютерна компетенція; навчальна компетенція; міжособистісна, міжкультурна та соціальна компетенції, а також громадянська компетенція; компетенція підприємництва; культурна компетенція.

Ці компетенції підтримуються певними здатностями, такими як критичне мислення, креативність, «європейський вимір» і активна життєва позиція. Спільно ці здатності сприяють розвитку особистості. В сучасних умовах для випускників навчальних закладів особливо важливим має бути розуміння соціального значення своєї професії й, відповідно, розуміння свого місця в системі соціальних відносин, а також здатність до критичної оцінки свого життєвого та професійного

досвіду, свідомого вибору шляхів та методів удосконалення своїх особистих і професійних якостей.

Виділення компетенцій у рамках дисциплін дозволить націлити процес навчання студентів на досягнення конкретних результатів, сформулювати вимоги до здійснення діагностики досягнутого рівня професійної підготовки, здійснити міждисциплінарну спадковість у розвитку сформованих компетенцій. В остаточному підсумку, такий підхід сприяє підвищенню рівня компетентності студента, мобільності й стабільності його освіти. У цьому сильна сторона даного підходу.

УДК 004:378.14

В.В. Чаговець, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

Формування інформаційно-комунікаційної компетентності студентів є однією з найважливіших складових освіти особливо у контексті євроінтеграційних процесів.

Сьогоднішньому фахівцю необхідно володіти сучасними прийомами використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), мати високий рівень інформаційної культури, вміти застосовувати ІКТ не тільки для роботи, подальшого самовдосконалення, але й у щоденному житті. Тому виявлення загальних тенденцій, підходів, форм і методів формування інформаційно-комунікаційної компетентності студентів набуває особливої актуальності. Підґрунтям для цього є сучасне законодавство, а саме Закон України «Про Національну програму інформатизації».

Сьогодні у контексті численних дискусій навколо інформаційно-комунікаційної компетентності важливим є її аналіз, визначення місця у міжнародних порівняльних дослідженнях, уточнення цього поняття згідно з підходами вітчизняних і зарубіжних авторів у контексті компетентнісного підходу в освіті у світовому вимірі.

Деякі вчені визначають компетентність як «сукупність здатностей, навичок, знань, ставлень, що необхідні для оптимального виявлення у своїй професії або продуктивній ролі в житті». Під поняттям інформаційно-комунікаційної компетентності (ІК-компетентності) зазначені вчені розуміють сукупність знань, умінь і ставлень, що застосовуються для використання інформаційних та комунікаційних систем, включаючи засоби, що застосовуються і,